

ЧЭГИЭН

2020 сүл балабан ыйа

КУОРАТ

Доруобай буолун!

Лена Афанасьева

IV ЫҢҢРЫЫЛААХ ДЬОКУУСКАЙ КУОРАТТААБЫ ДУУМАБА
7N-ДЭЭХ БИИР МАНДААТТААХ КИИН БЫЫБАРДЫЫР
УОКУРУККА ДЬОКУТААККА КАНДИДАТ

Афанасий ФЕДОРОВ, Дьокуускай куорат Бочуоттаах олохтооҕо, алгысчыт:

Биһиги билигин судургута суох кэмнэ олоробут. Туора сирдэртэн, омук дойдularыттан сыстыганнаах дьан бүрүүкээтэ. Онуоха, бастатан туран, сүдү улахан эппиэтинэс эмчиттэрбитигэр сүктэрилиннэ. Кинилэр сатабылларыттан, билиилэриттэн, кыһамныларыттан дьон олоҕо хаһааннытааҕар даҕаны тутулуктанна. Эрэлбит эмчиттэргэ буолла. Ол иһин, мин, идэлээх киһи буоларым быһыытынан, бу пандемия кэмигэр дьон-сэргэ доруобуйатын, олоҕун туһугар туруулаһан, искэн курдук ыарахан ыарыы-

ны утары охсуһа сылдьар быраас **Лена Афанасьева** Куорат дууматыгар дьокутаакка кандидатынан турбутун сөбүлүү иһиттим уонна бары өттүнэн өйүүрбүн биллэрэбин. **Лена Николаевна** этэрин курдук, билигин соруктартан саамай бастакынан – ДОРУОБАЙ, ЧЭГИЭН БУОЛУУ турар! Оттон биһиги доруобуйабыт тулалыыр эйгэбит чөл буоларыттан, айылҕабыт, олорор, үлэлиир дьэбит-уоппут туругуттан олус тутулуктаах. Холобур, бу биһиги Дьокуускайбытын иилиир

күөх мырааммыт, тыабыт – куораппыт тыынар тынгата буолар, онно бөдөн тутуу барыа суохтаах дии саныбын. Ол иһин, куорат кыһалҕаларын барытын ДОРУОБУЙА өттүтэн, КИИИ позициятыттан быһаарар наада диэн быраас **Лена Афанасьева** саамай сөпкө этэр. Өй-санаа түмүллэр кэмэ билигин. Чахчы да, эмчиттэрбит уопсастыбаннай дьыаланан өссө күүскэ дьарыктанар кэмнэрэ кэллэ. Онон, ытыктабыллаах быыбардааччылар, куоласкытын эрэнэр киһиби-

ТУС САНАА

«Кымырдаҕас»
Дьыэ уот харысхала

тигэр – быраас **Лена Афанасьева** биэрэргитигэр ынгырабын!

Быыбардааччылары кытта көрсүһүүлэригэр уонна социальная ситимнэргэ Лена Афанасьеваҕа, куораппытын тупсаҕай, толору хааччыллылаах оноруу боппуруостарыгар уонна ону дьокутаат буоллаҕына хайдах быһаарар былааннааҕын туһунан үгүс ыйытылары биэрэллэр. Олортон ордук тобоостоохторун бииргэ түмтүбүт.

ЛЕНА АФАНАСЬЕВА

БЫЫБАРДААЧЧЫЛАР

ЫЙЫТЫЫЛАРЫГАР

ХОРУЙДУУР

1. ТОБО ДЬОКУТААККА ТУРДУН?

Мин Куорат дууматыгар дьокутаакка кандидатынан туруум – бэйэбит потенциалнай пацтиеннарбыт ахсааннарын аҕыйатар туһуттан. Куорат олохтоохторун доруобуйата экологи-яттан, олох усулуобуйаларыттан уонна куттал суох буолууттан улахан тутулуктаах. Куорат киинэ ыраас, чэнчис, табыгастаах уонна куттала суох буолуу холубурунан буолуохтаах.

2. КУОРАТ УСТУН КӨРҮҮТЭ СУОХ БЭЙДИЭ СЫЛДЬАР ЫТТАР ПРОБЛЕМАЛАРЫН ХАЙДАХ БЫҺААРАР БЫЛААННААХХЫНЫЙ?

Нормативнай-правовой аакталарга үлэлэһэр наада, ол куорат олохтоохторугар куттал суох буолуутун сэргэ ыты иитээччилэр интэриэ-стэрин эмиэ учуоттуохтаах. Чипируйдааһын, бэйдиэ сылдьар ыттары тутан ылан, стерилиза-циялааһын -- сөптөөх быраактыка. Киин уоку-рук олохтоохторугар бу боппуруос биир тобоостоохторунан буолуута – ылыллар миэрэлэр ситэтэ суохтарын бэлиэтиир. Ыты сөбө суохтук тутуу- көрүү иһин эппиэтинэни кытаатын-нарыны ирдиэм. Киин уокурукка көрүүтэ суох ыттар суох буолуохтаахтар.

3. КУОРАППЫТ ДА, УОКУРУКПУТ ДА СЫЛЫ ЭРГИЧЧИ САМЫЫРТАН-АРДАХТАН, ИРИЭИИН УУЛАРТАН ТИМИРБЭТИН ИННИТЭН, ВОДОТВОД БОППУРУОҤА ХАҺАН БЫҺААРЫЛЛЫАҕАЙ?

Биһиги Дьокуускайбыт Туймаада хочотугар турарын бары билэбит. Оттон хочо – көнө сир, айылҕаҕа, ландшафт араастаһытыын көмөтүнэн ууну аһары көрүллүбэтэх.

Айылҕаны утары барар наадата суох. Куорат ханаалларынан холбоммут күөллэр ситимнэрин көмөҕө ылар сөптөөх буолуоҕа. Ардах уута онно мустуохтаах. Биллэн турар, бу барыга, биһиги оҕолорбутугар анаан экологиябытын араҕаччылыырбыт туһугар, ыраастыыр филтэрдэ-ри нөҥүө оҕоһулуохтаах. Куорат киинигэр оннук миэстэнэн Таалай күөл буолар. Бүгүн бу территория тулата тупсарыллар. Манньык үлэлэри ытыты кэмигэр, Күөх хонууга тиэрдэр куо-рат ханаалларын кытта күөллэр ситимнэрэ быстан, бүөлэнэн хаалбаттара улахан суолталаах.

4. БИҺИГИНИ КЫБААРТАЛ ИҺИНЭЭБИ СУОЛЛАР ТИЭМЭЛЭРЭ ЭМИЭ ИНТЭРИЭҺИРГЭТЭР – СОРОХ СУОЛ ДЬААМА БӨҕӨТӨ, ЭЛБЭХ СИРИНЭН АЛДЬАММЫТТААХ, ОЛУС МӨЛТӨХ ТУРУКТААХ. ТИЭРГЭНИ КӨҕӨРДҮҮ, ТУПСАРЫЫ ҮЛЭЛЭР, ОҕО БЫЛАҺААККАЛАРА, МАССЫЫНА ТИЭРГЭННЭ КИИРЭР СИРДЭРИН АСФАЛЛААҺЫН БОППУРУОСТАРА ЭМИЭ ТУРАЛЛАР.

Бүгүнгү күнгэ «комфортная городская среда» диэн быра-гыраама баар. Манна анаан, өрөспүүбүлүкэ уонна муници-

пальной бүддьүөттэн кыттыгас үбүлээһиннээх, федеральной харчы көрүллүбүтэ. Дьокуускайга болҕомто уопастыбаннай сирдэргэ ууруллар. Бу наадалаах, ол эбэтэр биһиги куораппыт олус баай култуурунай-историческай нэһилиэстибэ-лээх. Ол гынан баран, дьиэлэрбит тиэргэннэрэ кирдээх, уулаах-хаардаах буоллаһтарына, уопастыбаннай сирдэринэн ким киэн туттуой?! Ол иһин, бу икки хайысханан тэнник үлэтиир наада – уопастыбаннай сирдэри, эйгэни сөргүтүү кэмигэр куорат дьоно олорор тиэргэннэрин эмиэ умуно суохтаахпыт.

5. ХАППЫТААЛЫНАЙ ӨРӨМҮӨН ПУОНДАТЫГАР ЫЙ ААЙЫ ХАРЧЫ ТӨЛҮҮБҮТ, ОЛ ЭРЭЭРИ, ХАҺАН УОННА ХАННЫК ҮЛЭЛЭР БЫЛААННАЛЛАРЫН ТУҺУНАН СӨПТӨӨХ ИНФОРМАЦИЯБЫТ СУОХ. СААТАР КОСМЕТИЧЕСКАЙ ӨРӨМҮӨН ОҢОҺУЛЛАРЫГАР УОЛДЬАСПЫТ ЭРГЭ ДЬИЭ ТУҺУНАН ЭТТЭХХЭ – ХАҺАН ОҢОҺУЛАРА ЭМИЭ ТУОХ ДА БИЛЛИБЭТ. ДЬОКУТААТ БЫҺЫТЫНАН, ӨРӨМҮӨН БОЛДЬОБҮН ЧУГАҺАТАН БИЭРЭРГЭ КӨМӨЛӨНӨР КЫАХТААХХЫН ДУО?

Бу кыаллар дьыала диир дьон бары наһаа ситэри чиеһинэй буолбатахтар. Бу бүгүн кыал-лыбат, тобо диэтэххэ, өрөмүөн оҕоһулуохтаах дьиэлэр аадырыстарын реестрэ хайыы үйэҕэ оҕоһулан, тустаах дьон ону билэр уонна кэ-тэһэр. Биир аадырыһы инники астахха, он-тон атын дьие олохтоохторо атарахсытыллаллар, өрөмүөн-нэрэ атын сылга көһөн хаалар. Эһиги итинник быһаарыны сөбүлүүххүт этэ дуо?.. Быыбардааччыларым бырааптарын мэктиэлиир дьокутаат быһыытынан мин, дьие өрөмүөнэ чу-олаан бырагыраамаҕа болдьоммут кэмигэр оҕоһуларын кэ-тээн көрүүбүм.

Онон, бүгүнгү күнгэ биир собото вариант баар – управ-ляюшай компаниялары кытта бииргэ үлэлэһэн, текушай өрөмүөнү оноруу.

ТУС САНАА

Дмитрий САДОВНИКОВ, салайааччы:

Норуот кыһалҕатын, дьон-сэргэ туохха дьулуһарын, туох ыра-баҕа санаалааҕын саамай билэр киһинэн, мин санаа-бар, норуот дьокутаата буолуохтаах. Билэр, өйдүүр эрэ бу-олаҕына, үрдүк өһүөлээхтэргэ тийиэн, хорсуннук туруор-суо турдаҕа. Оттон эмчиттэрбит, ордук бу кэнники уустук кэмнэ, норуоту кытта бииргэ буолалларынан, дьон-сэргэ туһугар бэйэлэрин харыстаммакка үлэли-хамсыы сыл-дьалларынан, норуот итэҕэлин ыллылар. Онон, кыратык даҕаны саарбахтаан ылбакка, мин куорат Киин быыбар-дыыр уокуругун олохтоохторун, балаҕан ыйын 13 күнүгэр быыбарга куоласкытын эмчит Лена Афанасьеваҕа би-эрэгитигэр ыңгырабын!

Лена АФАНАСЬЕВА: «ДОРУОБУЙАҒА БОЛҖОМТО КҮҮҢҮРҮӨХТЭЭҖИН ДЬОН ӨЙДӨӨТӨ»

Быраас биһиги олохпугар суолтатын, эмчит үлэтэ хайдах курдук эппиэтинэстээҖин, ыараханын билигин, пандемия кэмигэр, ситэри-толору дьэ өйдөөтүбүт.

Оттон онкология – мэдисси- инэ биир олус ыарахан уонна наадалаах хайысхата. Ордук кэнники кэмнэргэ искэн ыарыы- лаах дьон ахсаана элбээбитин таһынан, өссө эдэрдэр ыалдьар буоллулар дириллэр эмчиттэр. Билигин мэдиссиинэ бу хайыс- хатыгар судаарыстыба өттүттэн улахан болҖомто ууруллар. Ол биир туоһутунан, Дьокуускайга Искэни эмтиир сана киин ту- тулла турара буолар. Тутуу 2023 сылга үлэҕэ киллэриллиэхтээх.

Мин бүгүн кэпсэтэр киһим – ӨрөспүүбүлүкэтээҖи онкологи- ческай диспансер кылаабынай бырааһа, IV ынырыылаах Дьокуускай куораттааҖы Дуу- маҕа 7N-дээх биир мандааттаах КИИИ быыбардыыр уокурукка дьокутаакка кандидат Лена Ни- колаевна АФАНАСЬЕВА.

– Лена Николаевна, Саха сиригэр искэн ыарыылаах киһи ахсаана элбири биричи- инэтин туохха дии саныгы- ный?

-- Ыарыһах ахсаана элбиирэ -- бу аан дойдуга барытыгар тирээн турар сүнкэн улахан кыһалҕа. Ыарыы кэмигэр быһа- арыллан, идэтибит эмчиттэр илиилэригэр кириэр, ыалдьы- быт киһи эмтэниэхтээх. Биир өт- түнэн, кэнники кэмнэ ыарыһах ахсаана улаатара эрдэтээни диагностика онһулар кыах- таммытыттан, аныгы, үчүгэй аппаратура баар буолбуттан эмиэ тутулукаах. Өссө биир өрүгүнэн «нэһилиэннэ кы- рдьыыта» диин өйдөбүл үөскэ- битэ буолар. Сааһырыт орга- низм ыарыыга ылларымтыа.

Оттон эдэр дьон ыалдьы- лара араас элбэх фактордартан тутулукаах. Генетическэй да түгэннэр бааллар, химическэй да... Аһыыр аспыт хайдаһыттан эмиэ ситимнээх. Аны бу көм-

пүүтэр, смартфон, бары доруо- буйаҕа куһаҕаннык дьайаллар.

– Искэн ыарыы эмтэнил- лэр?!

– Искэн ыарыылары эрдэ, 1-кы, 2-с стадияларыгар булу- луннахтарына, үчүгэйдик эмтэ- ниллээлэр. Аныгы үчүгэй аппа- ратураланныбыт диэбитим. Ол курдук, 2019 сылга «Искэн ыа- рыыларын утары охсуһуу» фе- деральной бырайыак иитинэн, балыһаларга аныгы тэриллэр бэриллибиттэрэ. 2020 сылга онкодиспансерга өссө биир ви- деоэндоскопическай комплекс уонна эттиктэри скальпела суох быһар электрохирургическай үнүстүрүмүөннэр ылыллыахта- ра. Ил Дархан Айсен Николаев тын суолталаах кыһалҕалары быһаарыыга үлэлэһэн, кыраҕас дьэҕэ үлэли олобут диспан- сер куораттааҕы килиническэй балыһа акушерскай салааты- гар көспүтэ. Искэни эмтиир киин сана дьээтэ тутулуннаҕы- на, ыарыыны утары охсуһууга үлэ өссө күүһүрүөҕэ.

– Урут дьон «онко» дии- тылы истиэхтэрин да кутта- наллара, үксүгэр эрдэттэн бэрэбиэркэлэнэ барбаттар этэ. Билигин, олох көрдөрөрүнэн, бэйэтин доруобуйатыгар кыһаллар киһи элбээбит...

– Дьон өйдөөн эрэр. Биһиэхэ Саха сиригэр былырын саас «Онкопоиск» диин аахсыйа ы- тыллыбыта. Биир ыйга диин болдьохтооҕо да, баҕалаах киһи элбэх буолан, уһаппытара. Бу көм устата 60 тыһыынча киһи искэн ыарыыта үөскээбитин быһаарар онкомаркер чинчий- итин ааһан, 3 тыһыынча киһини искэн үөскээн эрэр диин сабаҕа- лаан, өссө дириг чинчийиңгэ ытыллыбыта. «Онкопоиск» элбэх киһи олобун быһаабыта чаччы. Онон, бу аахсыйаны өссө ытыгы сорууга турар.

– Пандемия кэмигэр дис- пансер үлэтин биир да күн тохтоппотугут. Уустук түгэн- нэр элбэх буолуохтара. Хайдах барытын тулуйабытың, си- тинэҕитиң?

– Эмчиттэр – биһиги түм- сүүлээх, байыаннай анардара дьоммут. Бирикээс, дьаһал кэ- ллэ – толороҕун. Аан дойду үрдүнэн коронавирус ыарыыта төһө да өрө турдар, диспансер урукку эрэсиминэн үлэли олобор. Ол эбэтэр, араак ыа- рыыны ким да харантыынна ыппатаҕа... Искэн ыарыыла- ахтар ыарыы сыстар кутталлаах бөлөххө кириэһэлэр, корона- вирус инфекциятыгар сыстыы кинилэр доруобуйаларыгар улахан охсуулаах. Ол эрээри, бу covid-19 пандемиятын кэмигэр биһиги улахан уопуту ылыбыт, суһал, экстреннэй көмөнү оно- рорго үөрэннибит. Уопсайынан, доруобуйаҕа үгүс болҖомто уу- руллуохтааҕын дьон өйдөөтө.

– Дьокутаакка кандида- тынан туруун сүрүн төрүөтэ туохханың?

– Сыл анаарын аннараа өт-

түгэр итинник боппуруос, ара- аһа, туруо да суоҕа этэ... От- тон бу кэнники кэмнэ олохпугар covid иннинээҖи уонна covid кэминээҖи диин түһүмэхтэргэ арабыста. Уонна, биһиги хайдах курдук кэбирэхпитин көрдөрдө. Бу пандемия киһиттэн тугун ба- рытын былдьыан сөп эбит.

Киһиэхэ саамай кылаабынайа – доруобай, чэгийн буолуу! Онон, коронавирус дьаһа биһи- ги олохпугар идэтибит медик- тэртэн быһаччы тутулукааҕын көрдөрдө. Бириэмэ, кэм ирдэ- билинэн, уопастыбаннай дьыа- ланан эмиэ дьарыктанар наада буолла. Мин эмчит буоларым быһыытынан, куорат туох баар кыһалҕаларын – ОДьКХ боп- пуруоһа буоллун, экология бу- оллун, үөрэҕири, культуура, духуобунас буоллун – бу барыта ситимнээх, барытын ДОРУО- БУЙА өттүттэн, КИИИ пози- циятыттан быһаарары наадала- аҕынан ааҕабын.

Кэпсэттэ
Татьяна МАРКОВА.

Феодосия ГАБЫШЕВА,
Ил Түмэн дьокутаата:

ТУС САНАА

Мин олобум устатын тухары үөрэҕири эйгэтигэр өр үлэлээн кэлбит киһи буоларбынан, биһиги хотугу өрөспүүбүлүкэбитигэр оҕо, ыччат доруобуйатыттан кини инники кэскилэ барыта тутулукааҕын билэбин. Ордук билигин, аан дойдуну аймаабыт пандемия кэмигэр, үүнэр көлүөнэбит доруобуйатыгар саамай күүстээх болҖомто- бутун ууруохтаахпыт. Быраас эйгэҕэ, чэгийн куоракка, табыгастаах усулуобуйаҕа улааппыт оҕо олоххо элбэҕи ситиһэр. Онон, дойдубут сайдарын, дьон олоҕо тупсарын туһугар чуолаан бу Лена Николаевна курдук үрдүк про- фессионал дьон элбэҕи онгоруохтара диин эрэнэбин уонна киниэхэ куоластырыга ыңгырабын!

ХААН

Сотору кэминэн саха ыала дьэ идэһэлэнэн, того-хана эт-ас сиир кэмэ кэлиэ. Саха биир саамай сөбүлүүр аһа – хаан. Сүүрдүллүбүт хаан үрдүгэр тахсар дьэнкир уутун (субайын) баһан ылабыт, бөлөнөҕө туттуллубат. Субайга 1/2 үүт кутабыт, туустуубут, чучунаах эбэбит. Өлүү-өлүүгэ быһыллыбыт быһаһастарга (сүөһү суюн очоҕоһо) бэлэмнээбит субайгын кутуталыгынын. Кутуох иннинэ оһоҕос төбөтүн биир өттүн кытаанахтык сабынан баайан баран үрэн көрөбүт, тэстибэтэҕин

бэрэбиэркэлибит. Оһоҕоско 3/2 дылы субайбытын кутабыт уонна хам баайабыт. Бэлэм хааны тутта буһарабыт, биитэр тоноробут. Буһарарбытыгар уу оргутабыт, туустуубут, уонна оһоҕоһу биирдиилээн түһэрэбит. Оргуйа турар уу уотун уҕарытабыт. Хааммыт ириэнэх буоллаҕына 15 мүнүүтэ кэринэ оргуйар. Оргуудук суюн өттүттэн оһоҕоспутун зубочистканын тэһэ анһан бэрэбиэркэлибит, буспут буоллаҕына убаҕас тахсыбат. Сытыы быһаҕынан кырбыыбыт. Хаан бэлэм.

Алексей ЕГОРОВ-Өркөн,

«Лена» киинэ тыйаатырын дириэктэрэ, талааннаах артыыс, эстрада ырыаһыта:

Куораппытыгар, өрөспүүбүлүкэбитигэр билигин, дойдуга барытыгар курдук, пандемиянан сибээстээн, судургута суох кэмнэр тураллар. Ордук, элбэх киһини, көрөөччүлэри кытта үлэлиир тэрилтэлэргэ ыарахан, ол иһигэр биһиэхэ, киинэ тыйаатырдарыгар эмиэ. Ол гынан баран, чуолаан дьону кытта үлэлиир буоламмыт, дьоммут-сэргэбит доруобуйата чөл туруктаах буоларыгар туохтан да баҕарабыт. Бу ыарахаттар улахан охсууну онорбокко аастыннар эрэ диэн баҕа санаалаахпыт. Дьэ манньк быһаарылаах кэмнэргэ киһи доруобуйатын туһугар туруулаһар эмчиттэрбит

биһиги олохпутугар суолталара быдан үрдээтэ. Ол эбэтэр, киһиэхэ саамай кылаабынайа – доруобуйа! Доруобуйа баар буоллаҕына туох барыта баар буолуоҕа. Онон, салайааччы да, киһи, ыал аҕатын да быһыытынан, бу балаһан ыйын 13 күнүгэр Куорат дууматыгар буолаары туһугар быыбарга биир дойдулаахтарбын бука барыгытын, дьон доруобуйатын туһугар көдьүүстээхтик үлэли-хамсыы сылдьар **Лена Николаевна АФАНАСЬЕВА** туһугар куоластыыргытыгар ынгырабын!

ТУС САНАА

СРОКИ ОХОТЫ В ЯКУТИИ

Основные сроки охоты определены в приложениях к приказу Минприроды «Об утверждении правил охоты» от 16 ноября 2010 года №512

РАЗРЕШЕНО
ЗАПРЕЩЕНО

Заказчик: кандидат в депутаты Якутской городской Думы по Центральному одномандатному избирательному округу № 7 Афанасьева Лена Николаевна.

Изготовитель: Общество с ограниченной ответственностью «Компания «Дани-Алмас», Юридический адрес: 677008, РС (Я), город Якутск, улица Билибина, дом №10, корпус А. ИНН 1435123384.

Тираж: 5 000 экз. Дата выпуска 27.08.2020 г. Изготовление оплачено из средств избирательного фонда кандидата в депутаты Якутской городской Думы по Центральному одномандатному избирательному округу № 7 Афанасьева Л.Н.